DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

16. oktober 1997 *

I sag C-165/95,

angående en anmodning, som High Court of Justice, Queen's Bench Division (Det Forenede Kongerige) i medfør af EF-traktatens artikel 177 har indgivet til Domstolen for i den for nævnte ret verserende sag,

The Queen

mod

Ministry of Agriculture, Fisheries and Food,

ex parte: Benjamin Lay samt **Donald Gage** og **David Gage,**

at opnå en præjudiciel afgørelse vedrørende artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 2055/93 af 19. juli 1993 om tildeling af en specifik referencemængde til visse producenter af mælk eller mejeriprodukter (EFT L 187, s. 8),

har

* Processprog: engelsk.

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, H. Ragnemalm, og dommerne G. F. Mancini og G. Hirsch (refererende dommer),

generaladvokat: G. Tesauro
justitssekretær: fuldmægtig L. Hewlett,

efter at der er indgivet skriftlige indlæg af:

— B. Lay, Donald Gage og David Gage ved Richard Gordon, QC, og barrister Alan MacLean for solicitors Dawson & Co.

— Det Forenede Kongeriges regering ved Stephen Braviner, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, bistået af barrister Christopher Vajda

— Rådet for Den Europæiske Union ved juridisk konsulent Arthur Brautigam og Jan-Peter Hix, Rådets Juridiske Tjeneste, som befuldmægtigede

— Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved juridisk konsulent Dierk Booß, som befuldmægtiget, bistået af advokaterne Hans-Jürgen Rabe og Georg M. Berrisch, Hamburg,

på grundlag af retsmøderapporten,

efter at der i retsmødet den 13. marts 1997 er afgivet mundtlige indlæg af B. Lay, Donald Gage og David Gage ved Alan MacLean, af Det Forenede Kongeriges

regering ved Stephanie Ridley, Treasury Solicitor's Department, som befuldmægtiget, og Christopher Vajda, af Rådet ved Jan-Peter Hix og af Kommissionen ved advokat Hans-Jürgen Rabe,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 29. april 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved kendelse af 26. april 1995, indgået til Domstolen den 30. maj 1995, har High Court of Justice, Queen's Bench Division, i medfør af EF-traktatens artikel 177 forelagt tre præjudicielle spørgsmål vedrørende fortolkningen og gyldigheden af artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 2055/93 af 19. juli 1993 om tildeling af en specifik referencemængde til visse producenter af mælk eller mejeriprodukter (EFT L 187, s. 8).

2 Spørgsmålene er blevet stillet under en sag mellem på den ene side mælkeproducenter, dels B. Lay, dels Donald Gage og David Gage (herefter »sagsøgerne i hovedsagen«), og på den anden side Ministeriet for Landbrug, Fiskeri og Fødevarer (herefter »ministeriet«) vedrørende en specifik referencemængde, de havde ansøgt om, efter at B. Lay havde købt og Donald Gage og David Gage havde forpagtet en del af en bedrift, mens der bestod en forpligtelse om ikkemarkedsføring af mælk, der var afgivet i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 1078/77 af 17. maj 1977 om indførelse af en præmieordning for ikkemarkedsføring af mælk og mejeriprodukter og for omstilling af malkekvægsbesætninger (EFT L 131, s. 1).

3 I 1982 købte B. Lay Resthill Farm, der sammen med en anden gård udgjorde en enkelt bedrift, der tilhørte Holton.

4 I oktober 1984 forpagtede Donald Gage og David Gage Court Farm; denne udgjorde sammen to andre gårde en enkelt bedrift, der tilhørte selskabet A. J. Combes & Son Ltd.

5 I henhold til forordning nr. 1078/77 havde de oprindelige ejere, Holton samt selskabet A. J. Combes & Son Ltd, mod en ikke-markedsføringspræmie indgået en forpligtelse om ikke at markedsføre mælk i en periode på fem år. Mens Holton havde indgået forpligtelsen i 1980, udløb den forpligtelse, A. J. Combes & Son havde indgået, ved udgangen af september 1985.

6 I forbindelse med købet henholdsvis indgåelsen af forpagtningsaftalen indgik sagsøgerne i hovedsagen en forpligtelse svarende til den del af de pågældende bedrifter, de havde fået overdraget, uden at de som modydelse fik udbetalt en ikke-markedsføringspræmie. På det tidspunkt agtede sagsøgerne i hovedsagen at indsætte en bestand på 50 køer, så snart deres ikke-markedsføringsforpligtelse udløb.

7 Som følge af den fortsatte uligevægt mellem udbud og efterspørgsel i mælkesektoren blev der i 1984 indført en ordning om tillægsafgift på mælk ved Rådets forordning (EØF) nr. 856/84 af 31. marts 1984 om ændring af forordning (EØF) nr. 804/68 om den fælles markedsordning for mælk og mejeriprodukter (EFT L 90, s. 10) og Rådets forordning (EØF) nr. 857/84 af 31. marts 1984 om almindelige regler for anvendelsen af den i artikel 5c i forordning (EØF) nr. 804/68 omhandlede afgift på mælk og mejeriprodukter (EFT L 90, s. 13). I henhold til artikel 5c i Rådets forordning (EØF) nr. 804/68 af 27. juni 1968 (EFT 1968 I, s. 169), som ændret ved forordning nr. 856/84, opkræves der en tillægsafgift på mængder af mælk, der overstiger en referencemængde, som nærmere skal fastsættes, enten på grundlag af den mængde mælk eller mælkeækvivalent, der leveres af en producent (formel A), eller den mængde, der købes af en opkøber (formel B) i et referenceår.

8 Da sagsøgerne i hovedsagen ikke havde nogen mælkeproduktion i referenceåret, eftersom de deltog i den midlertidige ordning om ikke-markedsføring, der var indført ved forordning nr. 1078/77, og derfor var såkaldte »SLOM-producenter«, blev de ikke tildelt nogen referencemængde i henhold til ordningen om tillægsafgift.

9 I domme af 28. april 1988 (sag 120/86, Mulder, Sml. s. 2321, og sag 170/86, von Deetzen, Sml. s. 2355) erklærede Domstolen forordning nr. 857/84 ugyldig i det omfang, den ikke foreskrev tildeling af en referencemængde til SLOM-producenterne.

10 Ved Rådets forordning (EØF) nr. 764/89 af 20. marts 1989 om ændring af forordning nr. 857/84 (EFT L 84, s. 2) blev der følgelig indsat en ny artikel 3a i forordning nr. 857/84, hvorefter der på nærmere angivne betingelser skulle tildeles SLOM-producenter en specifik referencemængde.

11 Udstedelsen af forordning nr. 764/89 medførte også udstedelse af Kommissionens forordning (EØF) nr. 1033/89 af 20. april 1989 om ændring af forordning (EØF) nr. 1546/88 om gennemførelsesbestemmelserne for den tillægsafgift, der er omhandlet i artikel 5c i forordning nr. 804/68 (EFT L 110, s. 27). Kommissionens forordning (EØF) nr. 1546/88 af 3. juni 1988 (EFT L 139, s. 12) var blevet udstedt til erstatning for Kommissionens forordning (EØF) nr. 1371/84 af 16. maj 1984 om gennemførelsesbestemmelserne for den tillægsafgift, der er omhandlet i artikel 5c i forordning nr. 804/68 (EFT L 132, s. 11) med henblik på gennemførelse af forordning nr. 857/84.

12 Som følge af Domstolens domme af 11. december 1990 (sag C-189/89, Spagl, Sml. I, s. 4539, og sag C-217/89, Pastätter, Sml. I, s. 4585) blev artikel 3a, stk. 2, i forordning nr. 857/84 ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1639/91 af 13. juni 1991 (EFT L 150, s. 35), således at der kunne tildeles en højere specifik referencemængde end de oprindelige 60% af den mængde mælk eller mælkeækvivalent, producenten havde solgt i de tolv kalendermåneder, der lå forud for den måned, hvor ansøgningen om ikke-markedsføringspræmie blev indgivet.

13 Med virkning fra den 1. april 1993 blev den ordning om tillægsafgift, der var indført ved forordning nr. 856/84 og nr. 857/84, der i mellemtiden var udløbet, med visse ændringer videreført ved Rådets forordning (EØF) nr. 3950/92 af 28. december 1992 om en tillægsafgift på mælk og mejeriprodukter (EFT L 405, s. 1).

14 I dom af 19. maj 1993 (sag C-81/91, Twijnstra, Sml. I, s. 2455) fastslog Domstolen, at artikel 3a, stk. 2, tredje afsnit, i forordning nr. 857/84, som ændret ved forordning nr. 764/89, skal fortolkes således, at det i henhold til denne artikel er tilladt ved delvis overdragelse af en bedrift, hvor erhververen forpligter sig til at overholde den af overdrageren i medfør af forordning nr. 1078/77 indgåede ikkemarkedsføringsforpligtelse, at fordele den specielle referencemængde mellem overdrageren og erhververen i forhold til det afståede areal.

15 Som følge af den nævnte dom blev der ved forordning nr. 2055/93, der er genstand for den foreliggende sag, bl.a. indført regler om beregning af den specifikke referencemængde i tilfælde af delvis overdragelse af en bedrift.

16 Det er på denne retlige baggrund, at sagsøgerne i hovedsagen i henholdsvis 1993 og 1994 ansøgte om at få tildelt en specifik referencemængde. Således blev B. Lay den 24. december 1993 tildelt en specifik referencemængde på 73 871 liter mælk, hvilket ifølge hans oplysninger svarer til mælkeproduktionen fra 14 køer. Tilsvarende fik Donald Gage og David Gage den 26. maj 1994, efter at deres ansøgning havde været taget op til fornyet overvejelse, tildelt en referencemængde på 14 725 liter mælk.

17 I begge tilfælde havde ministeriet beregnet de specifikke referencemængder på grundlag af forholdet mellem det erhvervede henholdsvis forpagtede areal og det samlede areal for hver enkelt bedrift.

18 Sagsøgerne bestred ikke, at beregningerne var korrekte, men anlagde sag ved High Court of Justice, idet ministeriet efter deres opfattelse havde anlagt en fejlagtig fortolkning af begrebet »foderafgrødearealer« i artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i forordning nr. 2055/93. Ifølge sagsøgerne havde ministeriet fastsat den specifikke referencemængde uden at tage hensyn til, at de oprindelige ejere næsten udelukkende havde gennemført malkekvægholdet på den del af bedriften, der var overdraget til sagsøgerne.

19 For så vidt angår spørgsmålet om fordeling af en allerede tildelt referencemængde, såfremt der sker en delvis overdragelse, bestemmes det i artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 2055/93:

»2. Hvis en bedrift, hvoraf en del er erhvervet, mens den var omfattet af bestemmelserne i forordning (EØF) nr. 1078/77, i henhold til artikel 3a i forordning (EØF) nr. 857/84 har fået tildelt en referencemængde på grundlag af den mængde, for hvilken retten til præmie i henhold til forordning (EØF) nr. 1078/77 er bevaret eller opnået, deles den pågældende referencemængde mellem den overdragende producent og den producent, der har erhvervet en del:

...

— i forhold til de foderafgrødearealer, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra d), i forordning (EØF) nr. 1391/78, og som er overdraget i overensstemmelse med artikel 7 i forordning (EØF) nr. 3950/92.

...«

20 Såfremt der endnu ikke er tildelt en specifik referencemængde, tildeles erhververen en sådan mængde i henhold til de regler, der er fastsat i artikel 1, stk. 1, og artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 2055/93.

21 Artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2055/93 har følgende ordlyd:

»1. Den producent som defineret i artikel 9, litra c), i forordning (EØF) nr. 3950/92, der:

— ...

— eller har overtaget en del af en bedrift, der er omfattet af ... bestemmelser[ne i forordning nr. 1078/77], og for hvilken der ikke er blevet tildelt en referencemængde i henhold til artikel 3a i forordning (EØF) nr. 857/84

modtager efter ansøgning en specifik referencemængde, på betingelse af:

...«

22 Samme forordnings artikel 2, stk. 1, er affattet således:

»Den specifikke referencemængde, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, fastlægges af medlemsstaten efter objektive kriterier i forhold til de i artikel 1, stk. 1, litra d), i forordning (EØF) nr. 1391/78 omhandlede foderafgrødearealer, som producenten dyrker på datoen for ansøgningen, på grundlag af den mængde, for hvilken præmien er beregnet, med fradrag af en procentdel, som er repræsentativ for de samlede nedsættelser, der anvendes på de referencemængder, der er fastsat i overensstemmelse med artikel 2 i forordning (EØF) nr. 857/84, idet nedsættelsen under alle omstændigheder skal omfatte en basisnedsættelse på 4,5%, eller med artikel 6 i samme forordning.

...«

23 Artikel 1, stk. 1, litra d), i Kommissionens forordning (EØF) nr. 1391/78 af 23. juni 1978 om ændrede gennemførelsesbestemmelser for præmieordningen for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter og for omstilling af malkekvægsbesætninger (EFT L 167, s. 45), som der henvises til i ovennævnte bestemmelser, indeholder følgende definition:

»d) 'foderafgrødearealer': hele det landbrugsareal, der udnyttes af en producent som defineret i artikel 5, litra a), i forordning (EØF) nr. 1078/77«.

24 En producent som omhandlet i sidstnævnte bestemmelse er i artikel 5, litra a), i forordning nr. 1078/77 defineret således:

»a) producent:

— en landbruger, fysisk eller juridisk person, hvis bedrift er beliggende på Fællesskabets område, og som er beskæftiget med kvægopdræt.

— ...«

25 Artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 3950/92, som der henvises til i artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 2055/93, bestemmer:

»1. Den referencemængde, der er til rådighed på en bedrift, overdrages sammen med bedriften ved salg, bortforpagtning eller overdragelse ved arv til de producenter, som overtager den, efter regler, som medlemsstaterne fastsætter under hensyn til de arealer, der anvendes til mælkeproduktionen, eller under hensyn til andre objektive kriterier og eventuelt til en aftale mellem parterne ...

...«

26 I samme forordnings artikel 9, litra c), tilføjes det:

»I denne forordning forstås ved:

...

c) producent: landmand, fysisk eller juridisk person eller sammenslutning af fysiske eller juridiske personer, hvis bedrift ligger på Fællesskabets geografiske område, og

— som sælger mælk eller andre mejeriprodukter direkte til forbrugeren

— og/eller leverer til opkøberen.«

27 High Court of Justice, Queen's Bench Division, fandt, at tvistens afgørelse afhang af en fortolkning af ovennævnte bestemmelser og en vurdering af deres gyldighed. Retten udsatte derfor sagen og har forelagt Domstolen følgende tre spørgsmål:

»1) Skal en medlemsstat ved fastlæggelsen af en delerhververs ret til en referencemængde efter artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 2055/93, når henses til denne forordning og de generelle fællesskabsretlige principper om beskyttelse af den berettigede forventning, om proportionalitet og om ejendomsrettens ukrænkelighed, fordele referencemængden mellem overdrageren og delerhververen på grundlag af en konstatering af, hvor stor en del af bedriften der blev anvendt til mælkeproduktion på det tidspunkt, da overdrageren afgav ikke-markedsføringstilsagnet, for derefter at foretage en

forholdsmæssig fordeling af referencemængden mellem overdrageren og erhververen på grundlag af den del af de pågældende arealer, som er anvendt til mælkeproduktion, og som er blevet overdraget til delerhververen?

2) Såfremt spørgsmål 1 besvares benægtende, ønskes det oplyst, hvorvidt bestemmelserne i artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 2055/93 er ugyldige, idet de strider mod generelle fællesskabsretlige principper, herunder navnlig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning, proportionalitetsprincippet og princippet om ejendomsrettens ukrænkelighed.

3) Såfremt spørgsmål 1 og 2 besvares benægtende, ønskes det oplyst, hvorvidt en medlemsstat ved fastlæggelsen af en delerhververs ret til en referencemængde efter artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 2055/93 kan foretage en forholdsmæssig fordeling af referencemængden mellem overdrageren og delerhververen på grundlag af størrelsen af den del af overdragerens bedrift, som er blevet overdraget til erhververen.«

Fortolkningen af artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i forordning nr. 2055/93 (første og tredje spørgsmål)

28 Med det første og det tredje spørgsmål, som bør behandles under ét, ønsker den nationale ret i det væsentlige oplyst, om artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i forordning nr. 2055/93, og navnlig begrebet »foderafgrødearealer«, som er indeholdt i de nævnte bestemmelser, skal fortolkes således, at såfremt der sker en delvis overdragelse af en blandet bedrift, skal den specifikke referencemængde fordeles mellem overdrageren og erhververen eller tildeles erhververen i forhold til, hvor stor en del af bedriften der direkte eller indirekte anvendtes til mælkeproduktion på det tidspunkt, hvor forpligtelsen til ikke-markedsføring i henhold til forordning nr. 1078/77 blev indgået, eller om den pågældende mængde skal fordeles eller tildeles i forhold til bedriftens samlede areal.

29 Ifølge forordning nr. 2055/93 får erhververen i tilfælde af delvis overdragelse af en bedrift tildelt en specifik referencemængde, der enten fordeles mellem ham og overdrageren i forhold til foderafgrødearealerne, jf. forordningens artikel 1, stk. 1, eller tildeles ham, også i forhold til foderafgrødearealet, jf. forordningens artikel 2, stk. 1, sammenholdt med artikel 1, stk. 1. I begge tilfælde er begrebet foderafgrødearealer det begreb, der er indeholdt i artikel 1, stk. 1, litra d), i forordning nr. 1391/78.

30 Ifølge Det Forenede Kongeriges regering, Rådet og Kommissionen må der ved begrebet »foderafgrødearealer« som omhandlet i den nævnte bestemmelse forstås de samlede arealer, der tilhører en bedrift, også selv om de pågældende arealer kun delvis anvendes til mælkeproduktion. Efter deres opfattelse må den specifikke referencemængde, der skal tildeles en erhverver, derfor beregnes på grundlag af forholdet mellem de overdragne arealer og de samlede arealer, der tilhører bedriften.

31 Heroverfor har sagsøgerne i hovedsagen anført, at begrebet foderafgrødearealer som omhandlet i den nævnte bestemmelse kun omfatter de dele af bedriften, der anvendes til mælkeproduktion, men ikke arealer, der er bestemt til andre former for landbrugsvirksomhed.

32 Hertil bemærkes først, at som det fremgår af fjerde og sjette betragtning til forordning nr. 2055/93, er den blevet udstedt »for fuldt ud at tage hensyn til Domstolens afgørelser«. Disse afgørelser omfatter bl.a. Twijnstra-dommen.

33 I præmis 25 i den nævnte dom fastslog Domstolen, at hele referencemængdeordningen er baseret på det generelle princip, der er fastsat i artikel 7 i forordning nr. 857/84 og i artikel 5 i forordning nr. 1371/84, og som betyder, at i tilfælde af en delvis overdragelse af en bedrift får erhververen tildelt en referencemængde i forhold til det areal, der er overdraget.

34 I Twijnstra-dommen blev det almindelige princip om referencemængdens tilknytning til arealerne, således som det bl.a. fremgår af dom af 23. januar 1997 (sag C-463/93, St. Martinus Elten, Sml. I, s. 255, præmis 14), kun opstillet med hensyn til en delvis overdragelse af en bedrift, der udelukkende anvendtes til mælkeproduktion. Ved den pågældende dom er der derfor ikke taget stilling til det tilfælde, som hovedsagen omhandler, og hvor der sker en delvis overdragelse af en blandet bedrift.

35 I denne forbindelse bemærkes, at i tilfælde af en delvis overdragelse af en bedrift bestemmes det i artikel 7, stk. 1, i forordning nr. 3950/92 og i artikel 7 i forordning nr. 1546/88, som gentager det almindelige princip, der er opstillet i artikel 7 i forordning nr. 857/84 og i artikel 5 i forordning nr. 1371/84, at der skal ske en delvis overførsel af mælkekvoterne under hensyn til eller i forhold til »de arealer, der anvendes til mælkeproduktionen eller på grundlag af andre objektive kriterier«.

36 Det fremgår af ordlyden af de nævnte bestemmelser, at det i kraft af en snæver forbindelse mellem referencemængderne og de arealer, der anvendes til mælkeproduktion, sikres, at den producent, der som erhverver eller overdrager genoptager mælkeproduktionen, kan producere den del af mælkemængden, der svarer til den del af de arealer, der oprindelig anvendtes til mælkeproduktion, og som han har erhvervet eller beholdt.

37 En sådan ordlydsfortolkning er i overensstemmelse med formålet med ovennævnte bestemmelser, som er at beskytte den berettigede forventning, som erhververe kan påberåbe sig. Efter at have erhvervet de dele af en bedrift, der tidligere anvendtes til mælkeproduktion, og efter overtagelse af ikke-markedsføringsforpligtelsen har også en erhverver ret til at forvente, at han igen kan anvende de erhvervede arealer til mælkeproduktion (jf. Twijnstra-dommen, præmis 23).

38 For at erhververne ikke afskæres fra at blive omfattet af det almindelige princip om sammenhængen mellem referencemængden og arealerne, såfremt der sker en delvis overdragelse af en blandet bedrift, må der følgelig tildeles en specifik referencemængde på grundlag af de arealer, der anvendtes til mælkeproduktion på det tidspunkt, hvor ikke-markedsføringspræmien blev ydet.

39 I dom af 17. december 1992 (sag C-79/91, Knüfer, Sml. I, s. 6895, præmis 12) blev det i denne forbindelse præciseret, at referencemængderne skal fordeles nøjagtigt i forhold til størrelsen af den pågældende bedrifts respektive arealer, som anvendes til mælkeproduktion, uden at der kan tages hensyn til beskaffenheden af anvendelsen af disse arealer.

40 I samme doms præmis 13 tilføjede Domstolen, at med henblik på fordelingen af referencemængderne skal der tages hensyn til samtlige de arealer på bedriften, der direkte eller indirekte bidrager til dennes mælkeproduktion.

41 Ordlyden af artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 2055/93, der er udstedt til gennemførelse af Twijnstra-dommen, er ikke i strid med en sådan fortolkning, men støtter den.

42 Det fremgår således af denne bestemmelse, at tildelingen af en specifik referencemængde skal ske i forhold til de foderafgrødearealer, der er omhandlet i artikel 1, stk. 1, litra d), i forordning nr. 1391/78, der er udstedt til gennemførelse af ordningen om ikke-markedsføringspræmier, og hvori dette begreb er defineret som hele det landbrugsareal, der udnyttes af en producent som omhandlet i artikel 5, litra a), i forordning nr. 1078/77.

43 Begrebet »foderafgrødearealer« betyder således kun det samlede landbrugsareal, der anvendes af en landbruger, der er producent som omhandlet i artikel 5, litra a), i forordning nr. 1078/77. En landbruger kan imidlertid kun være producent som omhandlet i sidstnævnte bestemmelse, såfremt han er beskæftiget med kvægopdræt, og, nærmere bestemt i relation til tildelingen af en specifik referencemængde, såfremt han sælger eller leverer mælk i sin egenskab af producent som omhandlet i artikel 9, litra c), i forordning nr. 3950/92, som der henvises til i artikel 1, stk. 1, i forordning nr. 2055/93.

44 En sådan fortolkning bekræftes også af, at der i artikel 1, stk. 2, i forordning nr. 2055/93 henvises til artikel 7 i forordning nr. 3950/92, hvorefter overdragelse af en referencemængde i tilfælde af overdragelse af en bedrift sker under hensyn til de arealer, der anvendes til mælkeproduktionen, eller under hensyn til andre objektive kriterier og eventuelt til en aftale mellem parterne. Som generaladvokaten har anført i punkt 11 i sit forslag til afgørelse, er der for så vidt angår forpligtelsen til at tage hensyn til de arealer, der anvendes til mælkeproduktion, en parallel mellem overdragelse af en referencemængde i tilfælde af overdragelse af en bedrift og delvis overdragelse af en specifik referencemængde i tilfælde af delvis overdragelse af en bedrift.

45 Det Forenede Kongeriges regering, Rådet og Kommissionen har navnlig anført, at en sådan fortolkning ikke kan anvendes, idet ministeriet ikke råder over oplysninger, på grundlag af hvilke det kan afgøre, hvilke dele af en bedrift der har været anvendt til mælkeproduktion.

46 Det bemærkes for det første, at som generaladvokaten med rette har anført i punkt 15 i sit forslag til afgørelse, kan eventuelle administrative vanskeligheder og kontrolmæssige problemer i princippet ikke være til hinder for en fortolkning, der alene er i overensstemmelse med de generelle fællesskabsretlige principper og navnlig princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

47 Endvidere bemærkes, at det i artikel 4, stk. 2, litra d), og artikel 5, stk. 1, litra d), i forordning nr. 1391/78 er bestemt, at »foderafgrødearealer, som dyrkes af producenten på tidspunktet for indgivelse af ansøgningen« om en ikke-markedsføringspræmie, dels skal angives i ansøgningen, dels registreres af den kompetente myndighed. I øvrigt kan der anvendes alle bevismidler til støtte for, hvilke forskellige arealer der er anvendt som foderafgrødearealer bestemt til mælkeproduktion.

48 Det Forenede Kongeriges regering, Rådet og Kommissionen har for det andet anført, at en snæver fortolkning af begrebet foderafgrødearealer, således at det kun skulle omfatte arealer, der anvendes til mælkeproduktion, udgør en tilsidesættelse af retssikkerhedsprincippet.

49 I tilfælde af en delvis overdragelse af en blandet bedrift kan der på grundlag af den af Det Forenede Kongerige, Rådet og Kommissionen foreslåede fortolkning ganske vist ske en entydig fastsættelse af de specifikke referencemængder, der tilkommer erhververen, og der kan således i videst muligt omfang herved på forhånd undgås tvister om, hvorledes landbrugsarealerne blev anvendt ved begyndelsen af ikke-markedsføringsperioden.

50 På baggrund af ovennævnte bemærkninger kan muligheden for, at parterne er uenige om, hvilke arealer der skal tages hensyn til ved beregningen af de specifikke referencemængder, ikke i sig selv begrunde en fortolkning, der er i strid med princippet om beskyttelse af den berettigede forventning.

51 Rådet og Kommissionen har for det tredje anført, at en sådan fortolkning ikke kan udjævne de forskelle, der er mellem på den ene side overdragerens og erhververens interesser og på den anden side de formål, der forfølges med tillægsafgiftsordningen.

52 Hertil bemærkes, at den måde, hvorpå tildelingen eller fordelingen sker efter nærværende dom, medfører, at de, der som overdragere eller erhververe er indehavere af bedriftsarealer, der oprindelig anvendtes til mælkeproduktion, kan genoptage mælkeproduktionen i det omfang, de pågældende arealer har bidraget til mælkeproduktionen. Derimod har en sådan indehaver, uanset om han er overdrager eller erhverver, ikke ret til en referencemængde, for så vidt som de pågældende arealer ikke oprindeligt blev anvendt til mælkeproduktion.

53 En sådan fortolkning kan derfor heller ikke medføre en overskridelse af den mængde, som ejeren kunne have haft ret til, såfremt han ikke havde overdraget en del af sin bedrift, eller en tilsidesættelse af formålene med afgiftsordningen, enten derved, at der som følge af en delvis overdragelse af en sådan mængde sker en

omdannelse til foderafgrødearealer bestemt til mælkeproduktion af arealer, der aldrig har været anvendt hertil, eller derved, at en isoleret markedsføring alene af de specifikke referencemængder fremmes.

54 Det første og det tredje spørgsmål skal derfor besvares med, at artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i forordning nr. 2055/93 skal fortolkes således, at såfremt der sker en delvis overdragelse af en blandet bedrift, skal referencemængden fordeles mellem overdrageren og erhververen eller tildeles erhververen i forhold til, hvor stor en del af bedriften der direkte eller indirekte anvendtes til mælkeproduktion på det tidspunkt, hvor forpligtelsen til ikke-markedsføring i henhold til forordning nr. 1078/77 blev indgået.

Gyldigheden af artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i forordning nr. 2055/93 (andet spørgsmål)

55 Henset til besvarelsen af det første og det tredje spørgsmål er det ufornødent at besvare dette spørgsmål.

Sagens omkostninger

56 De udgifter, der er afholdt af Det Forenede Kongeriges regering, af Rådet for Den Europæiske Union og af Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber, som har afgivet indlæg for Domstolen, kan ikke erstattes. Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den nationale ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

kender

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

vedrørende de spørgsmål, der er forelagt af High Court of Justice, Queen's Bench Division ved kendelse af 26. april 1995, for ret:

Artikel 1, stk. 2, og artikel 2 i Rådets forordning (EØF) nr. 2055/93 af 19. juli 1993 om tildeling af en specifik referencemængde til visse producenter af mælk eller mejeriprodukter skal fortolkes således, at såfremt der sker en delvis overdragelse af en blandet bedrift, skal referencemængden fordeles mellem overdrageren og erhververen eller tildeles erhververen i forhold til, hvor stor en del af bedriften der direkte eller indirekte anvendtes til mælkeproduktion på det tidspunkt, hvor forpligtelsen til ikke-markedsføring i henhold til Rådets forordning (EØF) nr. 1078/77 af 17. maj 1977 om indførelse af en præmieordning for ikke-markedsføring af mælk og mejeriprodukter og for omstilling af malkekvægsbesætninger blev indgået.

Ragnemalm Mancini Hirsch

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 16. oktober 1997.

R. Grass H. Ragnemalm

Justitssekretær Formand for Sjette Afdeling